

3. Впливовість. Щоб стати лідером і вести людей за собою, потрібно бути впливовою людиною.

4. Зануреність і захопаність у свою справу. Лідер вміє витримати межу між своїм покликанням та різними захопленнями.

5. Компетентність і креативність. Лідер розуміється на своїй справі і використовує творчий підхід у розв'язанні проблемних питань та ситуацій.

6. Психологічна надійність – здатність, за словами вченого, підтримувати потрібний рівень «я хочу», «я можу» і «я повинен».

7. Адекватна самооцінка і саморегуляція. Справжній лідер вільний від заздрощів і вміє щиро радіти за успіхи інших.

8. Самовдосконалення. Справжній лідер хоче вчитися, набувати досвіду, вдосконалювати свої вміння і навички [2].

Отже, лідерство є складним феноменом, що потребує подальшого поглибленого вивчення. Людина, що прагне стати лідером, повинна володіти певними якостями, які в різних ситуаціях повинні бути різними. Ефективність управління безпосередньо пов'язана з оптимальним використанням ресурсів організації при вирішенні нагальних проблем і її здатністю гідно зустріти вимоги найближчого майбутнього.

У стабільній ситуації ефективність функціонування організації може бути забезпечена менеджментом без урахування відносин лідерства. Але у нестабільних умовах, що вимагає від організації постійної готовності до змін відповідно до нових обставин і запитам, ефективність організаційної діяльності залежить від потенціалу лідерства.

Література. 1. *Козырев Г. И.* Социология: 100 вопросов – 100 ответов. Москва: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС. 2007. С. 190.
2. Навч. посібн. / За наук. ред. Л. М. Сергєєвої. Івано-Франківськ: Лілея-НВ. 2015. С. 296.

Грень Л. М.
м. Харків, Україна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СИСТЕМИ ПТО НА РІВНІ РЕГІОНУ

Міністерство освіти і науки презентувало План модернізації професійної освіти в Україні. Згідно з документом пропонуються нові

механізми для здобуття професійної освіти впродовж життя та гнучкі умови для співробітництва стейкхолдерів галузі: закладів освіти, бізнесу і місцевої влади [4]. У 2020 році урядом було виділено 100 млн. грн. для створення на базі 52 закладів професійної освіти 53 навчально-практичних центрів. Протягом подальших років планується їх облаштування новим обладнанням та технікою. На сьогодні у країні вже працюють 145 навчально-практичних центрів, на створення яких Кабінетом Міністрів України впродовж 2016–2019 років було виділено 250 мільйонів гривень. Крім того, близько 90 навчально-практичних центрів було відкрито за підтримки соціальних партнерів. Заходи, які застосовують органи влади щодо модернізації професійно-технічної освіти, є необхідними, адже проблема фінансування професійно-технічної освіти має першочергове значення для підняття рівня економічного розвитку України. План модернізації професійної освіти в Україні відповідає викликам часу та трендам суспільного розвитку. Створення ефективної системи управління та фінансування професійно-технічної освіти складають такі виклики: «передача у власність регіонів та оптимізація мережі закладів професійно-технічної освіти; розроблення децентралізованої моделі управління; багатоканальне фінансування за моделлю, орієнтованої на результати освітньої та господарської діяльності закладів; формування показників регіонального замовлення на підставі даних аналізу регіонального ринку праці» [3]. Сьогодні правове, організаційне й економічне забезпечення функціонування і розвитку установ початкової та середньої професійної освіти передається у регіональне ведення. У зв'язку з цим зростає фінансове напруження регіональних бюджетів. Державний бюджет передає регіонам систему професійно-технічної освіти і засоби на фінансування закладів ПТО. Однак проблема фінансування полягає також в ефективному, цільовому використанні коштів, що виділяються на розвиток закладів ПТО, а не на інші регіональні потреби.

Національні особливості в регіональній державній політиці стосовно розвитку системи ПТО повинні простежуватися дуже чітко, оскільки саме вони визначають головну мету розвитку галузей промисловості регіону, завдання з її реалізації і безпосередньо структуру та процеси механізму управління розвитком цієї системи. У цьому аспекті підвищується значущість економічних методів державного впливу на процеси становлення і розвитку закладів ПТО. У формуванні ефективного механізму управління розвитком системи ПТО на рівні регіону найважливіша роль належить державній політиці, що ґрунтується на концепції прогнозування, планування, мотивації та здійснення

інноваційних перетворень у процесі ПТО із залученням широкого кола учасників. Це передбачає необхідність формування основних положень організаційного розвитку та зміни, які повинні здійснюватися учасниками впровадження організаційно-економічного механізму розвитку системи ПТО. Такий підхід передбачає необхідність розробки прогнозів, цільових комплексних програм і стратегічного планування, реалізація яких є пов'язаною з необхідністю дотримуватись принципів і вимог законів ринку з урахуванням організаційно-економічних складнощів модернізації закладів ПТО [2, с. 67].

Вирішення таких проблем має належати до сфери дії регіонального державного управління і підтримки різних закладів ПТО, оскільки лише на цій основі можна усунути суперечності, пов'язані із задоволенням соціальних запитів, що формуються в усіх прошарках суспільства, а також різних галузей промисловості. При цьому необхідно визначити найбільш пріоритетні для розвитку промисловості регіону робітничі професії, бо тільки після цього можна формувати пропозиції до цільових програм і починати пошук зацікавлених фінансово-кредитних і виробничих організацій. Під обрані обґрунтовані пріоритети розробляються відповідні механізми стимулювання, а також укладаються інвестиційні угоди, які мають реалізуватися за допомогою консолідованої взаємодії бюджетного і позабюджетного капіталу в межах цільових програм розвитку ПТО. Виконання цих завдань є об'єктом державного управління, для здійснення якого потрібна взаємодія всіх ланок державних органів управління освітою між собою і з регіональними органами.

При цьому моделювання процесів розвитку закладів ПТО різної орієнтації повинно відбуватися з позиції відтворення певної ситуації на ринку освітніх послуг, що має складатися зі споживчого попиту на ці послуги, та повинно виходити як із потреб, так і з можливостей населення регіону і його промислових підприємств з урахуванням зміни структури споживання освітніх послуг, цін на реалізовані послуги тощо. У зв'язку з цим різко зростає значимість управлінських рішень щодо усунення регіональних проблем розвитку ПТО, що вимагає постійного перегляду і уточнення цілей, завдань і методів з огляду на специфіку соціально-економічного становища регіону. В умовах заміни загальнодержавного бюджетного фінансування на регіональне потрібне підвищення ступеня самостійності і відповідальності бюджетів місцевої влади у вирішенні завдань розвитку ПТО. Вкрай низьке фінансове забезпечення (<40 % від необхідних потреб) закладів ПТО не покриває їх раціональні потреби, від

чого страждає, в першу чергу, навчально-матеріальна база, а випускники цих закладів не можуть познайомитися із сучасним обладнанням і поточними технологіями, через що у випускників відсутня сучасна культура праці. З фінансовою складовою регіонального механізму розвитку системи ПТО пов'язуються і можливості соціального захисту персоналу ПТНЗ [5]. У процесі вдосконалення механізму регіонального державного управління розвитком системи ПТО можна рекомендувати: підвищення ролі бюджетної системи регіону за рахунок перерозподілу функцій управління і фінансових коштів, а також підвищення рівня відповідальності на користь місцевих органів влади з відповідними змінами нормативно-правової бази, що регулює бюджетні відносини в регіонах; запровадження практики додаткового збільшення ставок державних і регіональних податків із метою збільшення доходної бази місцевих бюджетів для використання їх у розвитку на конкретних територіях регіону закладів ПТО [1].

Література. 1. Поступ команди МОН на зміцнення системи освіти і науки України: професійна (професійно-технічна) освіта. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/postup-komandi-mon-na-zmicnennya-sistemi-osviti-i-nauki-ukrayini-profesijna-profesijno-tehnichna-osvita>. 2. Модернізація професійної освіти в Україні. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/Zakhody/2020/08/Modernizatsiya%20profesijnoyi%20osvity.pdf>. 3. *Грень Л. М.* Механізми державного управління професійно-технічною освітою України : Дис.... д-ра наук з держ упр.: спец. 25.00.02. Нац. ун-т цив. захисту України. Харків, 2020. С. 455. 4. *Кілієвич О. І., Мертенс О. В.* Мікроекономіка для аналізу державної політики : Підручник. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи». 2005. С. 656. 5. Сучасний стан фінансування професійно-технічної освіти в Україні, січень 2019. URL: <https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2019/01/profesijno-tehnichna-osvita.pdf>

*Hren L.M., Smaglo E. I., Barabash Y. V.
Kharkiv, Ukraine*

National Technical University
«Kharkiv Polytechnic Institute»

TOOLS FOR THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF LEADERSHIP IN PUBLIC AUTHORITIES

For modern states, an urgent issue is the formation of a democratic leader in public administration, capable of successfully solving problems of the present and ensuring the country's development for the future.